

VRHOVNO DRŽAVNO TOŽILSTVO

REPUBLIKE SLOVENIJE

URAD GENERALNEGA DRŽAVNEGA TOŽILCA

Številka: VDT-Tu-4-1/2/2021

Datum: 9. 3. 2022

Na podlagi 1. odstavka 168. člena Zakona o državnem tožilstvu - ZDT-1 (Ur. 1. RS, št. 58/2011 s spremembami in dopolnitvami) generalni državni tožilec izdajam

SPLOŠNO NAVODILO o pogojih in okoliščinah za odstopanje zadev v postopek poravnavanja

I. KRITERIJI

1. člen

Z namenom, da se odpravi kriminogena situacija, ki utegne povzročiti nove konflikte med storilcem in oškodovancem ter da se med njima doseže poravnava, kadar izrek sankcije ni nujen, odstopajo državni tožilci na podlagi prvega odstavka 161.a člena in prvega odstavka 443.a člena Zakona o kazenskem postopku (ZKP) v poravnavo kot primerne praviloma zadeve ali obtožne predloge za kazniva dejanja iz:

- 15. poglavja Kazenskega zakonika (KZ-1): prvi, drugi in tretji odstavek 122. člena, prvi, tretji in četrti odstavek 123. člena, tretji in četrti odstavek 124. člena ter 126. člen KZ-1;
- 16. poglavja KZ-1: 132. člen, prvi, drugi in tretji odstavek 133. člena, 134a. člen, 135. člen, prvi odstavek 136. člena, prvi odstavek 137. člena, prvi odstavek 138. člena, prvi do četrti odstavek 139. člena, prvi in drugi odstavek 141. člena, prvi odstavek 143. člena, prvi in drugi odstavek 147. člena ter prvi odstavek 149. člena KZ-1;
- 21. poglavja KZ-1: prvi odstavek 190. člena, tretji odstavek 191. člena, 193. člen in 194. člen;
- 22. poglavja KZ-1: vsa kazniva dejanja ob zakonskih pogojih, razen drugi odstavek 196. člena, 199., 201. in 203. člen KZ-1;
- 23. poglavja KZ-1: vsa kazniva dejanja ob zakonskih pogojih, razen prvega, drugega in tretjega odstavka 212. člena in 218. člen KZ-1;
- 24. poglavja KZ-1: vsa kazniva dejanja ob zakonskih pogojih, če gre za lažja kazniva dejanja, razen drugega odstavka 227. člena in 229. člena KZ-1;
- 25. poglavja KZ-1: 251. člena KZ-1.

2. člen

Za postopek poravnavanja so ob upoštevanju splošnih pogojev in okoliščin primerne kazenske zadeve zaradi kaznivih dejanj iz drugega odstavka 161.a člena ZKP:

- kjer je huda ali posebno huda telesna poškodba posledica dalj časa trajajočih sporov ali konfliktnega razmerja med osumljencem in oškodovancem ali če je oškodovanec s svojim ravnanjem kakorkoli prispeval k nastanku konflikta;
- kjer je mogoče s sporazumom odpraviti škodo, povzročeno s kaznivim dejanjem in če ne gre za poškodbo, ki bi terjala rento ali izjemno visoko odškodnino;
- če osumljenec in oškodovanec sama predlagata, da bi se poravnala;
- v mladoletniških zadevah, če gre za oškodovance, ki živijo v mladoletnikovi bližini, so z njim povezani v šoli ali na delovnem mestu in bi bil sporazum za bodočo ureditev odnosov primernejši kot sprožitev kazenskega pregona.

3. člen

Za odstop v postopek poravnavanja praviloma niso primerne zadeve ali obtožni predlogi s kaznivimi dejanji, pri katerih je:

- oškodovana država ali uradna oseba, ali kjer oškodovanca ni mogoče prepoznati oziroma definirati;
- en storilec in več oškodovancev;
- varovani objekt splošna dobrina, npr. gospodarstvo, pravni promet, varnost javnega prometa (v teh primerih je primernejša uporaba odloženega pregona).

4. člen

(1) Pri odločitvi o odstopu zadeve ali obtožnega predloga v poravnavanje morajo državni tožilci v vsakem primeru posebej presoditi ali javni interes in interes v kazensko zadevo vpletenih udeležencev (osumljenca in oškodovanca) dopuščata odstop.

(2) Razlogi javnega interesa so lahko:

- teža in način storitve dejanja, posledice (majhna škoda, možnost sporazumne odprave škode), časovna odmaknjenost dejanja, stopnja krivde, priznanje, obžalovanje, povratništvo, socialne razmere;
- če gre za kaznivo dejanje, pri katerem se predvideva izrek pogojne obsodbe;
- če gre za kaznivo dejanje, pri katerem se ne predvideva izrek stranske kazni ali varnostnega ukrepa;
- če je kaznivo dejanje posledica nesporazuma ali napačne presoje osumljenca;
- če gre za staro ali zelo mlado osebo (osumljenca ali oškodovanca).

(3) Razlogi interesa strank so lahko:

- soprispevek oškodovanca h kaznivemu dejanju;
- če je osumljenec sam zaradi dejanja utrpel škodo;
- slabo zdravstveno stanje osumljenca ali oškodovanca;
- če izvira dejanje iz dalj časa trajajočega odnosa, v katerem bosta stranki ostali še naprej (npr. sorodniki, šola, delovno mesto, sosedje, lokalna skupnost...);
- odnos med osumljencem in oškodovancem, njuno predhodno razmerje in odnos storilca do žrtve po dejanju.

5. člen

- (1) Pri odločitvi o odstopu upoštevajo državni tožilci časovno odmaknjenost dejanja in način prijave ter čas, ki je potekel od prijave do obravnave zadeve na državnem tožilstvu.
- (2) Napoved odstopa obtožnega predloga v poravnavanje ni primerna, če bi zastaranje kazenskega pregona nastopilo znotraj maksimalnega roka za prekinitev glavne obravnave.
- (3) Predhodno obravnavanje storilca ali prejšnja kaznovanost ni nujno ovira za odstop ovadbe v poravnavanje. Tudi neuspešno poravnavanje v predkazenskem postopku ni nujno ovira za odstop obtožnega predloga v poravnavanje.

6. člen

- (1) Po vložitvi obtožnega predloga sme državni tožilec napovedati odstop zadeve v postopek poravnavanja praviloma samo na glavni obravnavi. Izjemoma sme to storiti tudi zunaj glavne obravnave, če je bila le-ta opravljena in preložena zaradi dogovora strank o poravnavi.
- (2) Državni tožilec mora sodniku predlagati podaljšanje roka za prekinitev glavne obravnave, če je od poravnalca prejel obvestilo, da bosta sporazum in njegova izpolnitev dosežena v okviru zakonskega roka, vendar daljšega od prekinitve, ki jo je določil sodnik.

7. člen

Posebno pozornost je treba posvetiti zadevam:

- pri katerih gre za sosterilstvo, pomoč ali napeljevanje;

- pri katerih gre za sosterilstvo z mladoletniki ali otroki, ker je v takih primerih pričakovati oteženo komunikacijo v postopku poravnavanja;
- pri katerih je pri izvršitvi kaznivega dejanja sodelovalo dvoje ali več oseb. Državni tožilec mora glede vsakega storilca posebej odločiti ali ovadbo zoper njega odstopiti v poravnavanje ali ne;
- pri katerih gre za veliko starostno, socialno, izobrazbeno ali drugačno razliko med osumljenim in oškodovanim, ki bi utegnila ovirati enakopravno komunikacijo in povzročila prevlado enega udeleženca nad drugim.

II. POSTOPEK

8. člen

Po odstopu zadeve ali obtožnega predloga sme državni tožilec pred dokončno sklenitvijo sporazuma dati svoje mnenje glede vsebine sporazuma.

9. člen

- (1) Po odločitvi o odstopu zadeve ali obtožnega predloga v poravnavanje pristojni državni tožilec zaprosi vodjo državnega tožilstva ali državnega tožilca, ki ga vodja pooblasti, naj določi poravnalca v tej zadevi.
- (2) V zaprosilu navede opravilno številko zadeve, kvalifikacijo kaznivega dejanja ter ime in priimek, rojstni datum in kraj stalnega bivališča osumljenca in oškodovanca.

10. člen

- (1) Vodja državnega tožilstva oziroma pooblaščen državni tožilec določi poravnalca načeloma po vrstnem redu iz seznama.
- (2) Pri določitvi upošteva organizacijo dela, stalno prebivališče poravnalca, osumljenca in oškodovanca, specializacijo in posebne veščine ter enakomerno obremenjevanje poravnalcev.

11. člen

- (1) Ko je poravnalec določen, odpre državni tožilec v predlagani zadevi poravnalni spis.

- (2) Poravnalni spis se odpre tako, da se pri vpisniku, v katerem se vodi v poravnavo odstopljena zadeva (Kt), zaznamuje postopek poravnave (mala črka p), na ovitku svetlomodre barve pa se označi številka poravnalne zadeve.
- (3) Številka poravnalne zadeve je sestavljena iz dosedanje opravilne številke Kt zadeve, pred katero se pred vezajem doda mala črka p . V poravnalni spis državni tožilec vloži kopijo ovadbe, dopis pristojnega državnega tožilca o odstopu ovadbe in odredbo o določitvi poravnalca ter pošlje spis poravnalcu.

12. člen

Poravnalni spis je vedno sestavni del internega tožilskega spisa.

13. člen

Če poravnalec med postopkom zaprosi državnega tožilca za mnenje po 26. členu Pravilnika o poravnavanju v kazenskih zadevah (Uradni list RS, št. 114/04, 58/11 — ZDT-1 in 23/18), državni tožilec o tem napravi v internem tožilskem spisu uradni zaznamek s kratkim opisom mnenja, ki ga je podal.

14. člen

Če državni tožilec, ko prejme od poravnalca poročilo o izpolnjenem sporazumu, meni, da je ta v nasprotju s petim odstavkom 161.a člena ZKP, in je o tem dal mnenje po prejšnjem členu, sme zadevo vrniti poravnalcu. Če sta se stranki tudi po seznanitvi z mnenjem izrecno strinjali o vsebini sklenjenega sporazuma, mora po izpolnitvi tega državnega tožilca ovadbo zavreči.

15. člen

Po vrnitvi poravnalnega spisa mora državni tožilec v 30 dneh odločiti o ovadbi. O končanem postopku z opredelitvijo uspeha poravnavanja se vodi evidenca.

16. člen

Hkrati z odločitvijo o ovadbi je po končanem postopku vodja državnega tožilstva ali državni tožilec, ki ga vodja pooblasti, dolžan odmeriti nagrado poravnalcu. Pri odločitvi o nagradi mora upoštevati zahtevnost zadeve, število udeleženih oseb, prizadevnost poravnalca in uspeh poravnavanja. Običajni stroški poravnavanja (npr. stroški poštnih in pisarniških storitev, stroški najema in vzdrževanja prostorov, potni in drugi stroški poslovanja, ki poravnalcu normalno

nastanejo v zvezi s postopkom poravnavanja), so že vključeni v nagrado in se ne priznavajo za vsako zadevo posebej. Upoštevajoč poseben obseg in zapletenost posamezne zadeve, se lahko poravnalcu dodatno k nagradi priznajo posebni stroški poravnavanja le na podlagi predhodnega soglasja in odobritve državnega tožilca ter predložene dokumentacije.

17. člen

Ob upoštevanju kriterijev iz prejšnjega člena se poravnalcu nagrada za postopek poravnavanja prizna v naslednjih razponih:

- 30 točk za zadevo, ki jo poravnalec prevzame, pregleda in vrne, ker obstaja izločitveni razlog po 39. členu ZKP;
- od 30 do 75 točk za zadevo, v kateri se ne opravi poravnalni narok (npr. ker ni soglasja strank, kljub soglasju stranka ne pride na narok, oškodovanec pred narokom umakne predlog za pregon..);
- od 75 do 110 točk za zadevo, kjer se opravi poravnalni narok, vendar ne pride do sklenitve sporazuma;
- od 110 do 200 točk za zelo zahtevno zadevo, ki zaradi razlogov iz 2. ali 3. alineje tega člena ni bila uspešno zaključena ali za zadevo, v kateri je bil sporazum dosežen, vendar ni bil izpolnjen;
- od 110 do 300 točk za uspešno končano zadevo (sklenjen in izpolnjen sporazum) in
- izjemoma od 300 do 500 točk za zelo zahtevno uspešno zaključeno poravnavo (npr. z večjim številom udeležencev, zaradi posebne angažiranosti poravnalca, zaradi sodelovanja poravnalca pri izvajanju sporazuma...).

18. člen

(1) Izplačilo nagrade odredi vodja državnega tožilstva, obračuna in izplača pa finančno-računovodska služba državnega tožilstva, ki vodi v poravnavanje odstopljeno zadevo. Nagrada se obračuna tako, da se priznano število točk zmnoži z bruto vrednostjo točke, ki velja na dan obračuna. Od tega zneska se obračunajo, odštejejo in nakažejo dajatve in prispevki na podlagi zakonskih predpisov. Preostali znesek (čista nagrada) se izplača poravnalcu.

(2) Obračun in izplačilo nagrade se opravi najpozneje v 60 dneh po vrnitvi poravnalnega spisa in za vsako zadevo posebej.

19. člen

(1) Vrednost točke na dan 9. 3. 2022 znaša 0,95 eura.

(2) Vrednost točke se usklajuje enkrat letno v mesecu januarju s koeficientom rasti cen življenjskih potrebščin v Republiki Sloveniji za preteklo leto.

III. KONČNI DOLOČBI

20. člen

Z dnem, ko se začne uporabljati to splošno navodilo, se preneha uporabljati Splošno navodilo o pogojih in okoliščinah za odstopanje zadev v postopek poravnavanja (Uradni list RS, št. 79/2018).

21. člen

To splošno navodilo začne veljati naslednji dan po objavi na intranetu in spletnih straneh VDT RS.

Drago Šketa
generalni državni tožilec RS